ISSN -2583-147X (P), **Vol.- 9, Issue No.IV, July 2023**
Bastabatara Pariprakash Prachee
Peer Reviewed and Referred Research Journal

ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶର ଚିତ୍ର

ମେନନ ସାହୁ

ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ତଥା ନିମ୍ନମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରର ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ, ଅସହାୟତା ପ୍ରଭୃତି ଦିଗ ଆଡ଼କୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଥାଏ । ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ମଣିଷର ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ଅତି ନିଖୁଣ ଭାବରେ ଦେଖାଇବାରେ ସେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ । ସୁସ୍ଥ ସମାଜ ତଥା ଆଦର୍ଶ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଗଢ଼ିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟରଖି ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ରଚିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶର କଥା ଲେଖିବାକୁ ଭୁଲି ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶର ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନା ହୋଇ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଗଳ୍ପରେ ସଂକ୍ଷେପରେ କୁହାଯାଇଛି । ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯେଉଁ କିଞ୍ଚିତ ବର୍ଣ୍ଣନା ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ଦେଖାଯାଏ ତାହା ପାଠକକୁ ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶ ସହିତ ଏକାକାର ତଥା ଜୀବନ୍ତ କରି ଯୋଡ଼ି ଦେଇଥାଏ । ଯଦି ପାଠକ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକୃତି ଓ ଗ୍ରାମ ପରିବେଶ ସହ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବେ ସେ ଏହାର ଉପଲବ୍ଧିକୁ ଶୀଘ୍ର ଓ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ । ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରକୃତି ଓ ଗ୍ରାମ ପରିବେଶର ବର୍ଣ୍ଣନା ଯେଉଁ ଦୁଇ ଚାରି ଧାଡ଼ିରେ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖି ରହିଛି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପାଠକକୁ ଅସରନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ମିଳିଥାଏ । ଜଙ୍ଗଲ, ନଦୀ, ଆକାଶ, ପାହାଡ଼, ବୃକ୍ଷ, ଲତା, ଗାଁ ରାସ୍ତା, ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ା, ଖୋଲା ପଡ଼ିଆ, ଗାଁ ମୁଣ୍ଡ ଘର, ବିଲ, ବାରି, ଋଷ, ଦୋକାନ, ସହର, ବସ୍ତି, ମାସ, ଋତୁ, ସଂନ୍ଧ୍ୟା, ରାତି, ବର୍ଷା, ଖରା ପ୍ରଭୃତିକୁ ସେ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ଏଭଳି ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତି ସତେ ଯେପରି ଲାଗେ ସେମାନେ ସେଇ ପୁସ୍ତକ ବା ଲେଖାଥିବା ଧାଡ଼ି ମଧ୍ୟରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଭାବରେ ରହିଛନ୍ତି । ସଂକ୍ଷେପରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ତାଙ୍କର ସେହି ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶ ଭିତରେ ପାଠକକୁ ମିଳିଥାଏ ତା'ର ସେହି ପୁରୁଣା ଗାଁର ଚିତ୍ର ଆଉ ମାଟି କାନ୍ଥ ଓ ଚାଳଛପର ଘର ଓ ପିଣ୍ଡା । କଳାକାଚ ଭିତରେ ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ହୋଇ ଜଳୁଥିବା ଲଣ୍ଠନ ଏବଂ ପଥର ଡ଼ିମା ବାହାରିଥିବା ରାସ୍ତା ଇତ୍ୟାଦି ।

'ଗୋଟିଏ କବିତାର ମୃତ୍ୟୁ' ଗଳ୍ପରେ ସତୁରୀ ଘର ବିଶିଷ୍ଟ ପଦ୍ମନାଭପୁର ଗ୍ରାମର କଥା କୁହାଯାଇଛି । ଯେଉଁଠି ଗାଁ'ର ଅଙ୍କାବଙ୍କା ରାସ୍ତା, କସିଗଛ, ପିଣ୍ଡାରେ ବନ୍ଧା ଥିବା ଛେଳି, ବାରିରେ କୁକୁଡ଼ାର କ୍ କ୍ କ୍ ରାବ ପ୍ରଭୃତିର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ହଳଦିଆ ପାଚିଲା ଧାନର କେଣ୍ଡା, ପବନରେ ପାଚିଲା ଧାନର ବାସ୍ନା, ଖଳା ବାରିରେ ହାତୀ ପରି ଠାକୁଆ, ଠାଆ କଲେଇ ଗଜା, ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପକ୍ଷୀ ଫେରିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଓ ଝରଣାର କୁଳୁକୁଳୁ ଶବ୍ଦ ସମୂହ ପାଠକ ସମ୍ମୁଖରେ ପଲ୍ଲୀଜୀବନର ଚିତ୍ରକୁ ଉଦ୍‌ଭାସିତ କରାଏ । 'ବନ୍ୟଶୁକର' ଗଳ୍ପରେ ଜଗନ୍ନାଥ ପରିଜା ବିଦେଶରୁ ଭାରତ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶା ଭ୍ରମଣ ପାଇଁ ଆସିଥିବା ବିଦେଶିନୀଙ୍କୁ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ଓ ପୁରୀ ବେଳାଭୂମି ଭଳି କିଛି ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବେଶ କଥା କହିଛନ୍ତି । ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର କଥା ରହିଛି 'ଚନ୍ଦ୍ରର ଅଭିସାର' ଗଳ୍ପରେ ସରୋଜ ଓ ସୀମାଦ୍ରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ବସୁଥିବା ସେହି କେନାଲର ଦୃଶ୍ୟ ପାଠକ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖିଛନ୍ତି । ଯେଉଁଠି କେନାଲଟି କିଛି ବାଟ ବହିଯାଇ ହଠାତ୍ ମୋଡ଼ ଭାଙ୍ଗି କେଉଁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଉଛି । ଧୀର ପବନରେ କେନାଲର ପାଣି ଚହଲି ଚହଲି ଆସି କେନାଲର ଦୁଇ କୂଳକୁ ଛୁଇଁଯାଇଥାଏ ଏବଂ ସେଥିରୁ ଭାସି ଆସିଥାଏ ମାଟି ଓ ପାଣିର ମିଶା ମିଶି ଏକ ଅପୂର୍ବ ସୁଗନ୍ଧ । ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଉଭୟ ଏହି କେନାଲ ପାଖରେ ବସି ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ କୃତ୍ରିମ ନଦୀର ପରିବେଶକୁ ଉପଭୋଗ କରିଥାନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ କେନାଲ ପାଣି ପ୍ରବାହିତର ଶବ୍ଦ, ଜହ୍ନ ଆଲୋକ, ମନଛୁଆଁ ପବନ, ଚଉରା, ପୁଞ୍ଜା ପୁଞ୍ଜା ତାରା ପ୍ରଭୃତି ଦୃଶ୍ୟ ସମୂହ ପ୍ରାକୃତିକ ଓ ପରିବେଶର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥାଏ । ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟ ଏକ ବିଶେଷ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାଏ । 'ସୁକାନ୍ତ ମହାନ୍ତି' ଗଳ୍ପର ଆରମ୍ଭ ମଧ୍ୟ ଏହି ସନ୍ଧ୍ୟା

ସମୟର ପରିବେଶରୁ ହୋଇଛି । ରୂପନାରାୟଣ ସାହା ଗଳ୍ପରେ ବନାରସ ସହରର ରାସ୍ତା, ବଜାର, ଦୋକାନ ସହିତ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ବିଶ୍ୱନାଥ ମନ୍ଦିରର ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟ କଥା କୁହାଯାଇଛି । ଅଶୋକଙ୍କ ଶୈଶବ ସମୟରେ ବାପାଙ୍କ ସହ ଗଙ୍ଗାନଦୀରେ ନୌକାବିହାର, ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଘାଟ, ଦଶାଶ୍ୱମେଧ ଘାଟ, ପୂଣ୍ୟ ଗଙ୍ଗାନଦୀର ପାଣି ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ଓ ତଦ୍‌ଜନିତ ପରିବେଶ ପାଠକ ହୃଦୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଛୁଇଁଥାଏ । 'ରୁବିର ରୁବାଇୟାତ୍' ଗଳ୍ପର ଆରମ୍ଭ ଶ୍ରାବଣ ମାସର ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଯେଉଁଠି ଅନ୍ଧାରିଆ ମେଘ, ବିଜୁଳି ଆଲୋକ ଭଳି ପରିବେଶରୁ ଗଳ୍ପଟି ଅଗ୍ରସର ହୋଇଛି । 'ଆଷାଢ଼ସ୍ୟ ପ୍ରଥମ ଦିବସେ' ଗଳ୍ପରେ ଆଷାଢ଼ ମାସର ବର୍ଷ କଥା ରହିଛି । ତନୁଜା ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ରାସ୍ତା ଉପରେ ଅସରାଏ ବର୍ଷା ହୋଇ ରାସ୍ତାରେ ପଡ଼ିଥିବା ସମସ୍ତ ମଇଳାକୁ ଧୋଇ ନେଇଛି ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଯାଇଥିବା ନର୍ଦ୍ଦମା ଭିତରକୁ । ବର୍ଷା ଛାଡ଼ିଯିବା ପରେ ରାସ୍ତା ଯେମିତି ପରିଷ୍କାର ହୋଇ ନୂଆ ନୂଆ ଲାଗିଥାଏ ତନୁଜା ଆଗରେ ଏବେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଏକ ରାସ୍ତା ଦଣ୍ଡାୟମାନ । ବର୍ଷାପାଣି ଚାଲି ଯିବାପରେ ରାସ୍ତାରେ ଥିବା ପଥର ଉପରୁ ସବୁ ମଇଳା ଦାଗ ଚାଲିଯାଇଛି ଏବଂ ସେହି ପଥରମାନ ଏବେ ଚକ୍ ଚକ୍ କଲା ପରି ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେଉଛନ୍ତି । ବର୍ଷା ଛାଡ଼ି ଯିବାପରେ ଆକାଶ ଓ ମାଟି ଉଭୟଙ୍କର ଏକ ଅପୂର୍ବ ସୁଗନ୍ଧ ଭାସି ଆସୁଛି ପବନରେ । ଯେଉଁ ପାଠକ ଗ୍ରାମ ପରିବେଶ ସହ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବେ ଏବଂ ବର୍ଷା ଛାଡ଼ିଗଲା ପରେ ଗାଁ ମାଟି ରାସ୍ତାର ସେଇ ଦୃଶ୍ୟ ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିଥିବେ ତେବେ ସେମାନେ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଏଭଳି ବର୍ଣ୍ଣନକୁ ସହଜରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିପାରୁଥିବେ । ଏ ହେଉଛି ମାଟିର ବାସ୍ନା ଯାହା ମଣିଷ ଜାତିକୁ ପ୍ରକୃତିର ଅବଦାନ । ସେ ବାସ୍ନା ମନେ ପକାଇ ଦିଏ ଗାଁ ମାଟି, ଦାଣ୍ଡ, କ୍ଷେତର କଥା, ଯେଉଁଠି ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ମଣିଷ ଫେରି ଯାଇଥାଏ ତା'ର ସେହି ପୁରୁଣା ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶ ଭିତରକୁ ।

'ମର୍ମ୍ମର କ୍ରନ୍ଦନ' ଗଳ୍ପରେ ଦାର୍ଜିଲିଂର ବରଫାଞ୍ଚଳ କଥା କୁହାଯାଇଛି ଯେଉଁଠି ହିମଗିରିର ଥଣ୍ଡା ଥଣ୍ଡା ପବନ ଆସି ମନୁଷ୍ୟର ଦେହରେ ବାଜେ ଆଉ ଗୁଟେ ଶିତୁଆ ଶିହିରଣ ଖେଳିଯାଏ । ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଶିଳ୍ପପତି ଗୋସ୍ୱାମୀ ଏସବୁକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ସ୍ପର୍ଶ କରି ପାରୁନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ବରଫାଞ୍ଚଳ ଉପର ଦେଇ ଉଡୁଥିବା ଉଡ଼ାଜାହାଜରୁ ବସି ଅନୁଭବ କରିପାରୁଥିଲେ ।

'ଅହଲ୍ୟାର ଇତିବୃତ୍ତ' ଗଳ୍ପରେ ରାତ୍ରି ପରିବେଶକୁ ଗାଳ୍ପିକ ମାୟାବିନୀ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ତ୍ରୟୋଦଶୀର ଜ୍ୟୋସ୍ନା ଚୈତ୍ରର ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ପବନରେ ମନରେ କେଉଁ ଏକ ଅଜଣା ଜଗତର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଛି । ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ଧଳା ନୀଳ ମିଶା ଆକାଶ ରହିଛି । ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ରାତିରେ ଆକାଶକୁ ଚାହିଁ ରହିଥାଏ । ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାଏ ଆକାଶର ସେହି ଜହ୍ନକୁ ଧରି ଆଣି ତା'ସହ ଖେଳୁଥାନ୍ତି । ଜହ୍ନ, ଆକାଶ, ମନୁଷ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିବିଡ଼ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି । ଆକାଶରେ ଜହ୍ନ ନଥିଲେ ଆକାଶ ତା'ନିଜ ଭିତରେ ଶୋଭା ପାଏ ନାହିଁ ଆଉ ସେହି ଜହ୍ନକୁ ଯଦି ମାନବ ସମାଜ ନ ଦେଖେ ତେବେ ସେ ଜହ୍ନର ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ରହେ ନାହିଁ । ମା ତା'ର ସନ୍ତାନକୁ କୋଳରେ ଧରି ଜହ୍ନମାମୁକୁ ଦେଖାଇବା ହେଉ ବା ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ଦୁହେଁ ଜହ୍ନ ରାଇଜକୁ ବୁଲିବାକୁ ଯାଇଥାନ୍ତୁ କିମ୍ବା ପରିଣତ ବୟସରେ ଝର୍କାରୁ ଜହ୍ନକୁ ଦେଖି ନିଜର ଅତୀତର ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରିବା ହେଉ ସବୁଠି ଏହି ଆକାଶ ଓ ଜହ୍ନ । ଆକାଶ, ଜହ୍ନ, ମନୁଷ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଏମାନଙ୍କର ଏକତ୍ର ମିଳନ ହୁଏ ସେତେବେଳେ ଆଖି ଆଗକୁ ଯେଉଁ ଦୃଶ୍ୟ ଆସିଥାଏ ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ ତଥା ବିମୋହିତକାରୀ । ଏସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ପାଠକ ମନରେ ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶ ଜନିତ ଭାବ ଉଦ୍ରେକ କରିଥାଏ ।

'ପୁଷ୍ପଧନୁ' ଗଳ୍ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ପରିବେଶ କଥା କୁହାଯାଇଛି । ଝରକା ପାଖକୁ ଲାଗି ରହିଥିବା ପଣସ ଗଛର ପତ୍ରରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ଅନ୍ଧାରଗୁଡ଼ାକ ଯେମିତି ପୁଞ୍ଜା ପୁଞ୍ଜା ଆସି ଘସି ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଘଞ୍ଚ ପତ୍ରର ଫାଙ୍କ ଦେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଆରପଟେ ଅସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ସତେ ଯେପରି ଲାଗୁଛି ପଣସ ଗଛର ଆରପଟେ ଗୋଟାଏ ସୁନାର ଜରି କାଗଜ ମଡ଼େଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଦିନର ଶେଷ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଆରମ୍ଭ ସମୟରେ ଗଛପତ୍ରର ଫାଙ୍କା ସେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକର ଯେଉଁ ସରଳରେଖା ପରି ରଶ୍ମୀ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ ପ୍ରକୃତରେ ତାହା ପ୍ରକୃତିର ଏକ ମନଲୋଭା ଦୃଶ୍ୟ । ଏଭଳି ଦୃଶ୍ୟ ଯିଏ ତା'ର ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିଛି ସେ ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର ଏହି ବର୍ଣ୍ଣନାକୁ ଅନୁଭବ କରିପାରୁଥିବେ । ସଂକ୍ଷେପରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ହାତରେ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏଭଳି ବର୍ଣ୍ଣନା ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟରେ ବିରଳ । ମଧ୍ୟଯୁଗୀୟ କବି ଅଭିମନ୍ୟୁ ସାମନ୍ତସିଂହାର 'ବିଦଗ୍ଧ ଚିନ୍ତାମଣି' କାବ୍ୟର ୬୭ ଛାନ୍ଦରେ ଏଭଳି ଏକ ଦୃଶ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ଦିନର ଶେଷ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଆଗମନ ସମୟର ଦୃଶ୍ୟକୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ପଣସ ଗଛର ପତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର କିରଣକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ପଣସ ପତ୍ରରେ ପଡ଼ିଥିବା ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ସେହି କିରଣକୁ ସୁନା ଜରିର ଉପମା ଦେବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନା ଯାଦୁକାରୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ ।

'ଶେଷ ଆବିଷ୍କାର' ଗଳ୍ପରେ ମଧୁପୁର ରେଳ ଷ୍ଟେସନର କଥା କୁହାଯାଇଛି । ଯେଉଁଠାରେ ଟ୍ରେନ୍ ଗଲାବେଳେ ତା'ର ଧଳାକଳା ମିଶ୍ରିତ ଧୂଆଁ ଧୀରେ ଧୀରେ କେମିତି ଆକାଶ କୂଳରେ ମିଶି ଯାଉଥାଏ । ଟ୍ରେନ୍ ଗାଡ଼ି ଯିବା ଆସିବାବେଳେ ଗାଁ'ର ଲଙ୍ଗଳା ପିଲା ସବୁ ଘରୁ ବାହାରି ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଆସି ଟ୍ରେନକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାର ଦୃଶ୍ୟ ମନରେ କୌତୁହଳ ସୃଷ୍ଟି କରେ । 'ଋତୁଚକ୍ର' ଗଳ୍ପରେ ଯୁଆଙ୍ଗର ଗ୍ରାମ ପରିବେଶ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଯାଇ ଗାଳ୍ପିକ କହିଛନ୍ତି ଯୁଆଙ୍ଗର ଗାଁ'ଟିକୁ ଘେରି ରହିଛି ମାଇଲ ମାଇଲ ଖୋଲାପଡ଼ିଆ ଆଉ ସେ ପଡ଼ିଆର ଚାରି ପାଖକୁ ଘେରି ରହିଛି ଛୋଟବଡ଼ ଅନେକ ପାହାଡ଼ । ଗାଁ'ର ଚତୁଃଦିଗରେ ପାହାଡ଼ ଓ ତା' ମଝିରେ ପଡ଼ିଆ ଲାଗେ ସତେ ଯେପରି ଏହି ଗ୍ରାମ ଓ ପଡ଼ିଆକୁ ପାହାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ଚାରିପଟୁ ନିବୁଜ କରି ଚିପି ଧରି ରହିଛନ୍ତି । ସତେ ଯେପରି ମା' ତା'ର ସନ୍ତାନଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧରି ରଖିଥାଏ । 'ଅନ୍ଧଗଳି' ଗଳ୍ପରେ କ୍ଷିତୀଶର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ, ତା'ର ରାସ୍ତା, ତାଳଗଛ ପ୍ରଭୃତିକୁ ଦେଖିଲେ ହଠାତ୍ ଆଖି ସମ୍ମୁଖକୁ ଚାଲିଆସେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରମ୍ପରାର ସେଇ ଦୃଶ୍ୟ । କ୍ଷିତୀଶ ଯେତେବେଳେ ସହରରୁ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରିଛି ସେତେବେଳେ ଗ୍ରାମର ପରିବେଶ କୁହୁଡ଼ି ଆଉ ଧୂଆଁରେ ଅଧା ଅଧା ଦିଶୁଥାଏ । ଦାଣ୍ଡରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟା ଶଗଡ଼ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଖୁଣ୍ଟି ଆଉ ସେହି ଖୁଣ୍ଟିରେ ବନ୍ଧା ବଳଦମାନଙ୍କର ଫଁ ଫଁ ନିଶ୍ୱାସ ମାରିବାର ଶବ୍ଦ ପ୍ରଭୃତି ପାଠକକୁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶର ଦୃଶ୍ୟ ସ୍ମରଣ କରାଇଥାଏ ।

'ଅକ୍ଟୋପସର କ୍ଷୁଧା' ଗଳ୍ପରେ ଶ୍ରାବଣ ମାସର ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷାରେ ପଦ୍ମପୋଖରୀ ହୁଡ଼ା ଉପରେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଓ ଗୋଟିଏ ବାଳକ ବନଶୀ କଣ୍ଟା ଧରି ଛିଡ଼ା ହୋଇ ମାଛ ମାରନ୍ତି । ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାରେ ଥିବା ବୁଢ଼ା ବରଗଛ ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ଖରା, ବର୍ଷା, ଶୀତର ସାଥୀ । ଝିପିଝିପି ବର୍ଷା, ବନ୍‌ଶୀ କଣ୍ଟା ଧରି ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ବୃଦ୍ଧ ଓ ବାଳକ ପାଖରେ ବୁଢ଼ା ବରଗଛ ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଏଭଳି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ସେତେବେଳେ ଆଖିକୁ ପଲକ ପକାଇବାକୁ ମନ ସଂକୋଚ ହୁଏ । ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷା ପୋଖରୀ ପାଣି ଉପରେ ପଡ଼ିବା ଏବଂ ପୋଖରୀ ପାଣିରେ ଫୋଟକା ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପୁଣି ବର୍ଷା ପାଣି ପୋଖରୀ ପାଣିକୁ ଛୁଇଁବାର ସେ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଭୃତି ମନୁଷ୍ୟର ଖୋଲା ଆଖିକୁ ସେମିତି ସ୍ଥିର କରି ରଖିଥାଏ ।

'ମତ୍ସଗନ୍ଧା' ଗଳ୍ପରେ ସୋନପୁର ଅଞ୍ଚଳର କ୍ଷୁଦ୍ର ଧୀବର ପଲ୍ଲୀ, ନଡ଼ାଛପର ଘର, ପ୍ରତି ଘର ଆଗରେ ମାଛଜାଲ, ଡଙ୍ଗାର ଆହୁଲା ଆଦି ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ କେହି ବିମୋହିତ ହୋଇଯିବ । ପୁଣି ତା' ସାଙ୍ଗକୁ ମହାନଦୀର ଦୃଶ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନୋରମ । ଗୋଟିଏ ପଟରେ ସୋନପୁର ଧୀବର ପଲ୍ଲୀର ଶାନ୍ତ ପରିବେଶ ଓ ଅନ୍ୟ ପଟରେ ଧୂସର ପର୍ବତମାଳାର ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ମଝିରେ ମହାନଦୀର ନୀଳନୀଳ ଜଳରାଶିର ରହସ୍ୟମୟ ପରିବ୍ୟାପ୍ତି । ଟିକେ ପବନ ବୋହିଲେ ମହାନଦୀ ପାଣିର ଶୀତଳ ଛୁଆଁ ଆସି ଦେହରେ ବାଜେ ଆଉ ଡ଼ଙ୍ଗା ସବୁ ପରସ୍ପର ଦେହରେ ପିଟି ହୋଇ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ସଂଗୀତ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତି । ନଦୀ ପାହାଡ଼ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଡଙ୍ଗା, ଧୀବର, ଜାଲ ପ୍ରଭୃତି ହେଉଛି ପରିବେଶର ଉପାଦାନ ଏମାନଙ୍କର ଏକତ୍ର ସଂଯୋଗରେ ଏକ ଅପୂର୍ବ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ନହେଲେ ମଧ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଏଭଳି କିଛି ଦୃଶ୍ୟ ପାଠକର ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ଏହି ଗଳ୍ପକୁ ପଢ଼ିବା ପରେ ।

'ରାଣୀବାଈ' ଗଳ୍ପରେ ମଧ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରବେଶର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଗାଡ଼ି ଖରାପ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନଟି ହେଉଛି ଏକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶ ଯେଉଁଠି ଆମ୍ବତୋଟା, ଖୋଲା ପଡ଼ିଆ, ଗାଁ'ମୁଣ୍ଡ ଘର ପ୍ରଭୃତି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଏମିତି ଏକ ପରିବେଶରେ ରାଣୀସେନର ଘର । ରାଣୀସେନା ହେଉଛି ଜଣେ ଦରିଦ୍ର ତଥା ଅସହାୟ ନାରୀ । ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ତା'ର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଘର ପାଖକୁ ଲାଗି ରହିଛି ଖୋଲା ପଡ଼ିଆ ଆଉ ଉପରେ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଆକାଶ । ଗୋଟିଏ ବଖରା ଘର ଓ ଗୋଟିଏ ଖଟ ଆଉ ସାଙ୍ଗରେ ହାରିକେନ୍ ଲଣ୍ଠନ ଯାହା ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ହୋଇ ଜଳୁଥାଏ ଯାହା ଫଳରେ ଘର ଆଲୋକ ହେବା ବଦଳରେ ଅଧିକ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଯାଉଥାଏ । ଏଭଳି ଦୃଶ୍ୟ ପାଠକ ମନରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶର ଛବି ଆଙ୍କିଥାଏ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ ହେଲେ ମଧ ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅଧିକାଂଶ ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶର ବର୍ଣ୍ଣନା ଏପରି ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ଯେ ସେହି ସଂକ୍ଷେପ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ମଧ ପାଠକକୁ ଲାଗିଥାଏ ସତେ ଯେମିତି କେଉଁ ଏକ ଅଜଣା ଶକ୍ତି ତା'ହାତ ଧରି ତାକୁ ସେହି ଗାଁ, ପ୍ରକୃତି, ପରିବେଶର ପରିଧି ଭିତରକୁ ଟାଣି ନେଉଅଛି ।

ଗବେଷକ
ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ,
ବାଣୀବିହାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର